

Diagnostika klimatu školy

smysluplnost vs. srovnatelnost

Stanislav Ježek, IVDMR,
Masarykova univerzita

Psychosociální klima školy

- Jedna z mnoha konceptualizací školního prostředí
- Součást vysvětlovacího rámce chování a prožívání lidí ve škole
- Školní kultura – co je významné, důležité?
- Školní klima – jak vnímáme tyto důležité prvky prostředí – emoční/prožitkový aspekt školní kultury – sdílené percepce

Diagnostika školního klimatu

- Sdílené percepce (postoje) různých prvků školního prostředí
- Postulovaná mnohost metod X praktická převaha dotazníkových škál

Problematické předpoklady dotazníků

- Konstantnost kultury – mezinárodně/mezi školami
- Stejné percepční dovednosti (navenek i dovnitř)
- Absence kontroly – porozumění, důležitost

Navrhovaná metodika

- Min 2 fáze, lépe 3 i více
- *Fáze 1* – Ohlášení, orientace (rozhovory, produkty)
- *Fáze 2* – Adaptivní formativní dotazník
 - výchozí sada položek doplněná o položky „na míru“
 - uzavřené položky s nominálními alternativami nebo otevřené
 - výzva k doplňování, upravování, vynechávání
- *Fáze 3* - Focus group(s)
 - ověřování výpovědí, konfrontace, sdílení
 - explorace dalších/nových významných oblastí
 - záměrný výběr – kdo může být dobrým informátorem o...?

Základní oblasti klimatu školy

Učitelé

Emoce ve škole, vztahy / spokojenost s...

- Vedením
- Prací, vykonávanými činnostmi
- Kolegy
- Vnějšími objekty – rodiče, komunita, úřady, systém
- Školou jako takovou
- Žáky

Žáci

Emoce ve škole, vztahy mezi žáky, postoj ke škole, percepce pravidel, sociální opora ve škole, image školy, názory a postoje rodičů

Interpretační rámec

- Identifikace důležitých, významných prvků/oblastí školního prostředí
 - Komentované, jmenované, ignorované, specifické odpovědi...
- Valence postojů k těmto oblastem a atribuce příčin
- Hypotetizování o homogenních skupinách sdílejících percepce

Dosavadní zkušenosti

5 základních škol, žáci a učitelé, 2. stupeň

- Žáci i učitelé jen zřídka využívají „adaptivních“ prvků dotazníku (sugestibilita, pohodlnost, strategie...?)
- Žáci mají problémy mluvit o své škole – mají tendenci přijímat cokoli, co jim bylo navrženo (vyjma Waldorfu)
- Žákovský parlament se v diskuzích ukázal být velmi bohatým zdrojem informací – komunikace, práce s pravidly a zodpovědností, emoce
- S učiteli jsem dělal pouze fáze 1 a 2 **nestačilo to**. Samotný (jakýkoli) dotazník nemůže stačit.
- Vedení škol se výsledky šetření zdály zajímavé

Shrnutí

- Komunikovatelná znalost klimatu a kultury je nutná pro úspěch jakékoli intervence ve škole
- Jde vlastně o dotazníkové šetření s kontrolními kroky nutnými k zajištění smysluplnosti (validity) – triangulace, mixed methods.
- Porovnávání na nominální úrovni by mělo být dostačující.
- Klima, co by sdílené percepce hledáme na úrovni homogenních skupin (budovy, kabinety, praxe, pohlaví...).
- Tohle je začátek cesty

THANK YOU

Any suggestions are welcome at
stan@fss.muni.cz